

Preek zondag 1519, 5 mei 2019 mi, 593, JWB.

Votum en zegengroet	
Zingen	Ps 97:1,2,3,4,5 (alle liederen over recht en koningschap)
Gebed	
Lezen	1 Petrus 1:1-16 (evangelie, hoop, geduld, oordeel)
Zingen	Gk 257:1,4,5 (Here God, uw schepping zucht)
Tekst	Zondag 19
Preek	
Zingen	Ps 85:1,2,3,4
Belijdenis	
Gebed	
Collecte	
Zingen	Lb 1010:1,2,3,4 (geef vrede, Heer, geef vrede)
Zegen	

Gemeente van Christus, gasten,

Thea (**klik**) woont met haar moeder in een mindere buurt van Rotterdam. Na haar geboorte was haar moeder blij met het huis. Dan had ze tenminste een eigen plek. Thea kent haar vader niet, haar moeder ziet ze ook niet veel. Thea kent haar moeder niet anders dan druk, moe, gestrest, ontevreden, met haar gedachten elders.

Thea probeert wel eens leuks met haar moeder te doen, de stad in of zo, maar altijd is haar moeder moe of komt het niet uit. Thea is veel op straat, spijbelt veel. Nu ze een tijdje een vriend heeft, wordt het leven beter. Lorenzo is trots op haar. Ze heeft afgelopen weken een soort spionage gedaan. De supermarkt in de buurt heeft ze in de gaten gehouden: wanneer zijn er mensen, wanneer is er geld, waar zit het personeel. Lorenzo was trots. Thea had ook erg haar best gedaan; een beetje aangepapt met de jongen van de lege flessen en zo veel gehoord.

Gisteren heeft Lorenzo met zijn vrienden een overval gedaan. Precies op het goede moment: veel geld in de winkel. Thea was er bij alsof ze klant was. Met een hoofddoek lijkt ze een moslima; niemand herkent haar. Ze schrok wel een beetje van het gezicht van de eigenaar toen hij dat neppistool onder zijn neus kreeg! Zo'n overval kan natuurlijk niet, maar wat gaf het een kick! Geweldig om na weken voorbereiding een slag te slaan. Dat levert wat op; heel wat meer dan dag en nacht werken zoals haar moeder.

Meneer Broekemans (**klik**) hoopt over een paar jaar met pensioen te gaan. Als hij het haalt... De buurt verandert.

Broekemans haalt steeds andere producten in zijn winkel, andere groenten, vlees natuurlijk, ander brood.

Mooi om zo in te spelen op de markt.

Maar haalt hij zijn pensioen?

Dit jaar al de derde overval; ze worden steeds brutaler.

En je went er niet aan, het is alsof je iedere keer harder schrikt.

En een rompslomp, je verlies nemen, klanten die zich onveilig voelen en weglopen.

Weer een nacht wakker gelegen, steeds zag hij die jongen met bivakmuts.

Kan hij het zijn vrouw en kinderen aan blijven doen om dit risico te blijven lopen?

Vanmorgen allerlei politie in de winkel vanwege de overval gisteren.

Komt er ook nog zo'n vertegenwoordiger, een nieuwe.

Daar had Broekemans even geen tijd voor.

Achteraf dom natuurlijk, de vrouw komt van een goed bedrijf.

Maar ja, ze kon toch wel zien, dat hij politie over de vloer had en het nu even niet uitkwam?

Ellen (**klik**) is blij met haar nieuwe baan.

Dit is werk, waar ze een beetje zelfstandig is.

Tot nu toe altijd horeca, productie, hard werken, onregelmatig.

Vaak ten koste van haar dochter.

Maar ze heeft volgehouden.

Zij wilde geen abortus toen ze zwanger werd.

Zij heeft volgehouden, altijd zorgen dat er genoeg geld was voor haar dochter.

'Dorothea' heeft ze haar genoemd, geschenk van God.

Een soort geloofsbelijdenis, onverwacht, ongewenst zwanger, maar toch: dit is een kind van God, hier zal ik voor zorgen.

Maar het viel niet mee, niemand steunde Ellen, altijd stond ze er alleen voor.

Vandaag een nieuw begin?

En deze dag is goed begonnen.

Ellen weet niet wat er was, maar Thea was vanmorgen opgewekt en spraakzaam.

Dat was lang geleden.

Ellen moest voor haar nieuwe werk in de buurt zijn.

Ze gaat winkels langs namens de groothandel.

Winkeliers informeren over nieuwe producten.

Maar vandaag viel het tegen; een sacherijn van een winkelier.

Hier in de buurt nog wel, waar ze zelf de boodschappen doet.

Juist bij hem had ze er veel van verwacht, als het hier al niet lukt?

En ja, het liep de hele dag eigenlijk niet meer.

Zou ze in deze baan weer mislukken?

En thuis was het weer ruzie geworden met Thea.

Thea wilde naar de stad, zomaar, winkelen, gezellig.

Maar Ellen ziet het niet zitten.

Dat kost altijd geld en dat heeft ze niet.

En om altijd maar 'nee' te zeggen als je door de stad loopt, dat wil je niet.

Mag ik u eens vragen... in wie van de 3 kunt u zich het beste inleven?
Neem die even in gedachten.
Je bent / u bent Thea of Broekemans of Ellen.
Hoe zou je je voelen?
Hoe kijk je naar de twee anderen?
Hoeveel begrip zou je hebben voor de andere twee? ...

(klik) Waarom vertel ik deze verhalen?
Vier dingen wil ik er mee zeggen.
Ten eerste, wat een kluwen van onrecht.
(klik) Thea, Broekemans, Ellen, ieder is onrecht aangedaan.
En tegelijk alle drie doen ze onrecht.
Van ieder apart kan je je het misschien wel voorstellen, dat ze zijn zoals ze zijn.
Maar wat doen ze elkaar aan?
Wie is de schuld van de eenzaamheid van Thea?
Haar moeder?
Haar vader, die wegliep?
Is het de buurt?
Of ook haar grootouders of de vrienden van haar moeder, die haar moeder lieten vallen toen die zwanger was?
Als je hier iets recht wil zetten, waar moet je dan beginnen?

Wie is de schuld van het humeur van Broekemans?
En hoe kan Ellen de dochter waar ze voor gevochten heeft, zo verwaarlozen?
Een kluwen van onrecht, met simpel aanwijzen wie fout is, heb je niets opgelost.

Het tweede: ieders daden hebben grote gevolgen.
(klik) Dingen die wij elkaar aandoen, zijn vaak erger dan we beseffen.
Heeft Thea door wat het Broekemans doet met een pistool bedreigd te worden?
Beseft ze, dat hij slecht slaapt en misschien zijn zaak moet verkopen?
Ze heeft er waarschijnlijk niet eens over nagedacht.
En Ellen wil zo graag dat haar dochter materieel niets te kort komt, maar ze heeft niet door, dat Thea vooral contact wil, liefde, belangstelling.
En Broekemans kan niet weten, dat zijn afgemeten antwoord aan Ellen uiteindelijk haar baan kan kosten.
Onze daden hebben grote gevolgen.
Soms zie je de gevolgen tot in de klein- en achterkleinkinderen terug.

Het derde wat ik aanwijzen: ons onvermogen om vanuit anderen te denken.
(klik) Thea, Broekemans en Ellen voelen het onrecht wat hen aangedaan is veel sterker dan het onrecht wat zij anderen aandoen.
Ieder redeneert vanuit zichzelf en kan zich moeilijk inleven.
Ons invoelingsvermogen is beschadigd sinds de zondeval.
Ellen kan zich moeilijk inleven in de behoefte van haar dochter.
Broekemans heeft teveel aan zijn hoofd om Ellen rustig te woord te staan.
Thea is zo blij met aandacht van Lorenzo, dat ze zelfs aan een overval meewerkt.

En het vierde wat uit deze verhalen blijkt, is dat onrecht ander onrecht uitlokt.
(klik) Omdat Thea te weinig aandacht krijgt, ontspoot ze en komt tot misdaad.
Omdat Broekemans beroofd is, heeft hij geen oog voor Ellen.
Omdat Ellen zich zorgen maakt, heeft ze te weinig aandacht voor Thea.

Een cirkel van onrecht, moeilijk om daar uit te stappen.

Kluwen van onrecht, grote gevolgen, je moeilijk inleven in de ander, een cirkel van onrecht; het doorgeven.

Dat herken ik.

Bijvoorbeeld als het gaat om arme en rijke landen.

Ons goedkope voedsel wordt mogelijk gemaakt door hongerloontjes elders.

Wie is schuldig? Wat is eerlijk?

Een kleine prijsverlaging hier heeft ergens anders enorme gevolgen.

Ik weet het niet precies en kan me er weinig bij voorstellen.

Dichterbij in ruzies tussen echtgenoten of ex-echtgenoten.

Beiden overtuigd, dat je zelf onrecht aangedaan wordt.

Niet zien wat jouw gedrag bij de ander teweegbrengt, het één lokt het ander uit, wie zal zeggen wat nu echt rechtvaardig is?

Je ziet het op het schoolplein.

'meneer, meneer, de juf had mij de bal beloofd, maar nu heeft zij hem'.

'Nee-hee, de juf heeft zelf tegen mij gezegd, dat ik hem mocht'.

Wie heeft gelijk?

Beiden in eigen ogen.

En krijg je de bal niet - voor de zoveelste keer -, je voelt je niet meer geliefd misschien en gaat de bal afpakken.

Onrecht, een kluwen, meer gevolgen dan je zo ziet, je eigen onrecht zie je het best, je komt makkelijk in een cirkel terecht.

Zo is het in de wereld; dat is zondag 19.

Het gaat over de Rechter en over de rechterstoel.

God gaat rechtspreken.

(klik) God gaat al dat onrecht aanpakken.

Het recht is een belangrijke gedachte in de bijbel.

De Heer is rechtvaardig, is eerlijk.

(klik) Gods volk kreeg wetten in de woestijn; Hij houdt ons verantwoordelijk houden voor onze daden.

God komt op voor de armen, de wezen, de weduwen, mensen die niet voor zichzelf op kunnen komen.

(klik) Als de Heer het koningschap instelt, is dat een belangrijke gedachte.

David is de man naar Gods hart, juist ook hierin, dat hij iedereen in zijn land tot zijn of haar recht wil laten komen.

Psalm 72 – meer Psalmen – gaan over rechtvaardigheid, zuivere rechtspraak.

Koning Salomo vraagt de Heer om wijsheid, juist om te kunnen luisteren naar wat zijn onderdanen nodig hebben¹.

Iedereen in Gods land mag daar wonen in liefde en harmonie.

Dat is Gods bedoeling.

Recht, rechtspraak, rechterstoel het kan bij ons misschien de klank hebben van koel, regels, afstandelijkheid, handigheid zelfs.

Maar dat is zeker niet het bijbelse woord recht.

---

¹ 1 Koningen 3:11

Liefde en recht horen in de bijbel bij elkaar.

Of harmonie en recht.

Het begrip 'vrede, harmonie' heeft met recht te maken.

(klik) Het is 'tot je recht komen'.

Zo leven, dat je je mogelijkheden kunnen ontwikkelen, dat wat jij als mens kan en graag wil, waar je voor gemaakt bent, dat dat ook naar buiten komt.

Dat is vrede: 'onbezorgd onder je wijnrank en je vijgenboom zitten'².

Dat is Gods recht, dat is Gods vrede, 'tot je recht komen', je kunnen ontplooiën: mens zijn met je mogelijkheden, goed in je vel zitten, evenwichtig en gelukkig zijn.

Het is duidelijk, Thea, Broekemans en Ellen komen níet tot hun recht.

Onrecht maakt hun het leven moeilijk.

Dat laat God niet bestaan; op Zijn wereld geen onrecht.

De Heer Jezus komt terug en zet alles recht.

Iedereen weer tot zijn recht komen.

Dat is onze toekomst.

Daar loopt deze wereld op uit.

Onrecht op aarde: wij worden beknot in onze mogelijkheden.

Soms redelijk direct door anderen, zoals in de verhalen die ik vertelde.

Soms door mensen verder weg.

Je wordt geboren in een land of gezin zonder veel kansen.

Ouders die nauwelijks geleerd hebben op te voeden.

Wie doet je dat onrecht aan?

Je grootouders of nog verder terug?

Soms beknot door onrecht wat je jezelf aandoet.

Verkeerde keuzes, een moment van onbedachtzaamheid, jarenlang gevolgen.

Beknot door de omstandigheden, onrecht, zo ben je als mens niet gemaakt, dat is Gods bedoeling niet met ons.

Beknot door een beperkt verstand, een ziekte, een gedragstoornis, een kleine afwijking opgelopen bij je geboorte.

Beknot in je mogelijkheden door een ongeluk, door je geaardheid, door onvruchtbaarheid.

Niet je volledig kunnen ontplooiën, niet tot je recht komen als mens.

Ieder kan de voorbeelden bij zichzelf bedenken.

Niet de mens die God bedoeld heeft.

Dat onrecht gaat God herstellen.

God komt als rechter op aarde en wijst het onrecht aan, doet het weg, herstelt de 'vrede', de harmonie, de heelheid.

(klik) Lees zo antwoord 52 over de rechter uit de hemel verwachten.

Wat moet het heerlijk zijn voor zijn rechterstoel te staan en dat Hij zegt: jou is onrecht aangedaan.

Thea, je hebt nooit de aandacht gekregen van je moeder die je nodig had.

Dat is onrecht, dat was verkeerd, dat doe Ik weg.

Jij bent erdoor beschadigd, maar jij krijgt van Mij weer de mogelijkheden om je

---

² 1 Koningen 5:5 (1 Kon 4:25 NBG 51); Micha 4:4

te ontplooiën, om gelukkig te zijn.
Jij krijgt van Mij een liefhebbende familie, een vader, een moeder, broers en zussen die je nooit gehad hebt.
Leef nu samen in vrede.

Albert Broekemans wordt bij God gebracht.
God prijst hem, dat door zijn werk honderden mensen eten konden kopen.
God prijst hem, dat hij zijn winkel hield, toen de buurt achteruit ging.
God erkent het onrecht wat hem aangedaan is door straatbendes en overvallen.
Hierdoor kon hij zijn bedrijf niet uitbouwen en niet aan zijn kinderen overdoen.
Dat is onrecht, beknotting van de gaven die God aan Broekemans gegeven heeft.

Zo zal het gaan om de dag van Christus terugkomst.
De boeken gaan open, erkennen van wat jou aangedaan is, waarin je niet tot je recht kwam, waar mensen je onrecht deden.
God zet dat recht.
God confronteert ouders met wat ze andere aan deden.
De kluwen van onrecht ontwaart Hij.
Hij laat zien welke gevolgen onrecht had en Hij dwingt de ouders zich werkelijk in te leven in wat ze gedaan hebben, Hij stopt de cirkel van onrecht.

Dat klinkt aan één kant geweldig.
Thea, Broekemans en Ellen krijgen erkenning, de ouders ontlopen hun straf niet.
Zij krijgen eerherstel en komen tot hun recht.
Wat je hier gemist hebt, dat krijgen zij van God vergoed.
Maar ja... Thea, Broekemans en Ellen hebben ook anderen iets aangedaan.
Hoe moet Ellen zich voelen voor de Rechter van de wereld als de ongelukkige jeugd van haar dochter Dorothea ter sprake komt?
Heeft ze haar dochter inderdaad als een godsgeschenk behandeld?
Heeft ze Thea tot haar recht laten komen?

(klik) Je moet er toch niet aan denken, dat de boeken opengaan en de overval op Broekemans ter sprake komt en God je vertelt hoeveel gevolgen dat gehad heeft voor hem, voor zijn vrouw, zijn kinderen.
Als God de gevolgen uitlegt van psychische schade, verdwijnen van de winkel, verdere achteruitgang van de buurt?
Wie kan dan deze Rechter onder ogen komen?

En hoe zal de vader van Thea daar staan?
Als God hem confronteert met zijn afwezigheid, zijn weglopen, zijn lafheid?
Is hij niet mee verantwoordelijk, dat zijn dochter mee deed aan een beroving?
Wat voor een geweldige vrouw had er uit Thea kunnen groeien als hij haar moeder trouw was gebleven, liefde en zekerheid had gegeven, als er meer kinderen waren geboren in dat gezin?
Hoe moet deze man voor Gods rechterstoel staan?
(klik) Daar moet je toch niet aan denken?!
Wat zal hij met de mond vol tanden staan.

Ondertussen heb ik het natuurlijk niet meer over Ellen, Thea of haar vader.
Ik heb het over u, over jou, over mij.
Geweldig als het onrecht ons aangedaan, recht gezet wordt.

Maar hoeveel komt er boven van onrecht wat ik anderen aangedaan heb?
Wat is mijn aandeel in de kluwen van onrecht?
Wat zijn de gevolgen geweest van mijn fouten?
Heb ik mij werkelijk ingeleefd in een ander?
Als ik daar alleen voor God sta, kan ik wel door de grond zakken. ...

Ik hoef daar niet alleen te staan.

(klik) Lees antwoord 52: 'Ik verwacht Hem uit de hemel, die Zich eerst om mij voor Gods rechterstoel gesteld heeft'.

Als de boeken open gaan, dan staat Christus naast mij.

Hij deed mijn hele leven over voor mij in de plaats (zondag 14),

Hij heeft alle straf gedragen die ik verdien (zondag 16),

Hij legt alles wat Hij goed doet, op mij (zondag 23).

Hij heeft voor Gods rechterstoel gestaan.

Christus hoort aan, welk onrecht ik God en mijn medemens aangedaan heb.

Ik heb niet zo op Gods wereld geleefd als Hij bedoeld heeft.

Ik heb zijn schepselen in de weg gestaan, hun mogelijkheden beknot.

Ik heb anderen niet volledig tot hun recht laten komen.

En Christus heeft de gevolgen volledig voor mij op Zich genomen.

Zo kan ik daar voor Gods rechterstoel staan.

Ik hoef daar niet alleen te staan.

Erken dat je Christus nodig hebt.

Zie hoe nodig wij Hem hebben.

God komt terug op aarde.

God is de rechter, Hij gaat ieder confronteren met het onrecht wat hij deed.

Dat overleef je niet zonder Christus.

(klik) Zoek bij Hem bescherming.

Zie hoeveel onrecht er op aarde is, alleen goddelijke kracht kan dat herstellen.

Zoek redding, zoek je hulp bij Christus, erken Hem als de enige die bij God de Rechter aan kan komen.

Hij alleen kan mensen tot hun recht laten komen.

Hij alleen kan waarin ik anderen beknot heb voor mij wegnemen.

En nu dan, wat heb ik daar nu aan?

De kluwen van onrecht; ik leef er middenin.

Maar wel met hoop; de rechter straks heeft invloed nu.

In antwoord 51 gaat het erover, dat Christus gaven uitdeelt, 2 gaven.

(klik) Hij, hoofd van de kerk, verandert ons.

Alleen al het besef, dat alles goed gaat komen als je bij Christus hoort.

Wat maak je je dan nog druk?

Het komt wel, dan hoef ik mijn recht niet nu te halen.

Het recht komt wel, ik heb ruimte voor geduld en inleven in een ander.

(klik) Niet je richten op wat anderen mij aandoen, maar op wat anderen nodig hebben, zo werkt God al een begin van verandering en rechtsherstel.

In de kerk kun je daar op kleine schaal iets van zien: de cirkel doorbroken.

Stel dat Ellen goed opgevangen was toen ze ongewenst zwanger werd.

Stel dat ze een warme gemeente om zich heen had, die haar niet liet vallen.

Stel dat ze fijne en goede oppas had gekregen, een luisterend oor, begeleiding

van wijze mensen voor haar en haar vriend.

Of iemand die kon luisteren, mee kon huilen toen haar vriend haar in de steek liet.

Ellen had tot haar recht kunnen komen, zich kunnen ontwikkelen, liefde kunnen geven aan Thea, ondanks wat haar aangedaan is.

En als de vader van Thea bij Gods gemeente liefde beleefd had, hulp gekregen, verantwoordelijkheid geleerd....

Misschien was het goed gekomen tussen hem en Ellen.

Dat kan alleen door Gods Geest.

Niets is moeilijker dan afzien van recht.

Alleen door de hoop dat God alles recht zet, zo kan het.

Iedereen kent die drang.

Als ze mij slaan, sla ik terug, liefst net iets harder.

Als ze mij pijn doen, wil ik laten voelen hoeveel pijn ik heb.

Niet alleen aan de dader, maar vaak ook aan anderen.

Er ontstaat zomaar een cirkel van onrecht.

Je baas doet lelijk tegen jou.

Jij doet lelijk tegen je vrouw, je vrouw tegen je kind.

Je kind schopt de hond.

Reageren op onrecht door zelf onrecht te doen.

Het zit diep in ons.

Zelfs in een liefdesrelatie: je kunt elkaar zo teleurstellen.

Ook daar de neiging om de ander te laten voelen wat jij voelt.

De Heer geeft de gave van liefde, van zelfbeheersing, geduld, inlevingsvermogen.

Mijn recht is veilig bij de Heer, laat ik alleen kijken naar wat ik een ander aan doe.

Oog krijgen voor wat de ander nodig heeft; uit die cirkel van onrecht stappen.

Omdat God wel wraak neemt en omdat God alles recht zet, omdat God wel weet wat ik voel.

Een tweede gave van Christus.

Veel onrecht komt voort uit frustratie en minderwaardigheid.

Thea helpt bij de overval, omdat ze erkenning van haar moeder mist en het van Lorenzo krijgt.

Ellen reageert geprikkeld op haar dochter door eigen minderwaardigheidsgevoel.

Uit frustratie snauwt Broekemans Ellen af.

Een kluwen van onrecht omdat wij allemaal beschadigde mensen zijn.

Wij voelen, dat we niet tot ons recht komen en reageren dat af op anderen.

Die oorzaak pakt Christus aan.

Ik ben in zijn ogen niet pas wat als ik iets gedaan heb.

Ik ben niet pas geliefd, als ik me liefdevol gedraag.

Niet mijn omstandigheden hoeven mijn zelfrespect te voeden.

Christus doet dat.

(klik) Hij ziet mij als waardevol, omdat Hij mij tot een mens maakt die Hij wil.

Vaak komen mijn mogelijkheden niet naar buiten.

Door allerlei onrecht en omstandigheden kom ik niet tot mijn recht.

Maar Christus kijkt daar doorheen.
Hij ziet mij zoals God mij ooit gemaakt heeft.
Een prachtig mens, met mogelijkheden om God lief te hebben en te gehoorzamen.
Die waarde heb ik, hoe weinig daar ook van naar buiten komt.
Want die waarde geeft God mij.

Daar overtuigd Hij mij van: ik ben geliefd, omdat God dat wil.
Als ik daarvan overtuigd ben, is het makkelijker onrecht te verdragen.
Dan ben ik minder gefrustreerd, voel ik me niet minderwaardig.
Ik mag er zijn door Christus, ik ben een mens met mogelijkheden.
En Christus stond in mijn plaats voor God.
Door Hem alleen kan ik tot mijn recht komen.
Nu al geeft Hij mij mijn waarde die ik als schepsel van God heb.
En straks... krijg ik ook nog alle mogelijkheden die daarbij passen.
Amen.

Ds.Jaap Boerma
GKv Rotterdam-Noord/Oost
5 mei 2019